

รายวิชา นาฏศิลป์

เรื่อง ความรู้พื้นฐานนาฏศิลป์
พื้นเมือง

รหัสวิชา ศ22104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. รู้และเข้าใจความหมาย

ที่มาและปัจจัยที่มีผล

ต่อนาฏศิลป์พื้นเมือง

2. อธิบายความหมาย

ที่มาและปัจจัยที่มีผล

ต่อนาฏศิลป์พื้นเมือง

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เพลง การแสดงสีภาค สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เผยแพร่โดย : จตุพร ภัคดี

เผยแพร่วันที่ : 26 Aug 2015

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=5EHMNDEVL0Q&feature=youtu.be>

ความหมายนาฏศิลป์พื้นเมือง

นาฏศิลป์พื้นเมือง หมายถึง ศิลปะการแสดงรำรำประกอบดนตรี ได้แก่ ระบำ รำ ฟ้อนต่าง ๆ ที่นิยมเล่นกัน หรือ แสดงกันในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันไปตามลักษณะสภาพแวดล้อม ความเชื่อ ศาสนา ภาษา อุปนิสัย และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคน ในแต่ละท้องถิ่น อาจมีการพัฒนา ดัดแปลงมาจากการละเล่นพื้นเมืองของท้องถิ่นนั้น ๆ

การแสดงพื้นเมือง

การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง เป็นการแสดงเพื่อก่อให้เกิด
ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ
ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันตามสภาพภูมิประเทศ สังคม
วัฒนธรรม แต่ละท้องถิ่น ดังนั้นการแบ่งประเภทของการแสดง
พื้นเมืองของไทย โดยทั่วไปจะแบ่งตามส่วนภูมิภาค ดังนี้

การแสดงพื้นเมือง

1. การแสดงพื้นเมืองของภาคเหนือ
2. การแสดงพื้นเมืองของภาคกลาง
3. การแสดงพื้นเมืองของภาคอีสาน
4. การแสดงพื้นเมืองของภาคใต้

การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ

ฟ้อนผาง

1. ภาพฟ้อนผาง ที่มา : <https://sites.google.com/site/naiyarinnoey/fxn-phang> สืบค้นเมื่อ25/11/62

ฟ้อนสาวไหม

2. ภาพฟ้อนสาวไหม ที่มา : <https://chananrog2015.wordpress.com/2014/10/07/> สืบค้นเมื่อ25/11/62

ระบำเก็บใบชา

3. ภาพระบำเก็บใบชา ที่มา : <https://www.pawarisilp.com/> ระบำเก็บใบชา สืบค้นเมื่อ25/11/62

การแสดงพื้นเมืองภาคกลาง

รำเถิดเทิงกลองยาว

รำโทน

เพลงเรือ

1. ภาพรำเถิดเทิงกลองยาว ที่มา : <https://sites.google.com/site/naiyarinnoey/ra-klxng-yaw> สืบค้นเมื่อ25/11/62

2. ภาพรำโทน ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=Xy49mcB9ThO> สืบค้นเมื่อ25/11/62

3. ภาพเพลงเรือ ที่มา : <https://www.trueplookpanya.com/learning/detail/374> สืบค้นเมื่อ25/11/62

การแสดงพื้นเมืองภาคอีสาน

ฟ้อนภูไทเรณู

เซิ้งแห่ไข่มดแดง

เรือมจับกรับ

การแสดงพื้นเมืองภาคใต้

หนังตะลุง

รองเง็ง

โนรา

ที่มาของการแสดงพื้นเมือง

การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองมีที่มาจากดังนี้

พิธีกรรมและความเชื่อของคนไทยในท้องถิ่น ที่มักประกอบพิธีกรรมบูชา
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ จึงเกิดการฟ้อนรำขึ้นเกิดจากการละเล่นพื้นเมือง เนื่องจาก
คนในท้องถิ่นมีการละเล่นในงานเทศกาลต่าง ๆ จึงเกิดการร่ายรำเพื่อให้
งานหรือเทศกาลนั้นมีความสนุกสนานเพื่อผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย
และสร้างความบันเทิงใจให้กับคนในท้องถิ่นจึงเกิดการแสดง ต่าง ๆ ขึ้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนาฏศิลป์พื้นเมือง

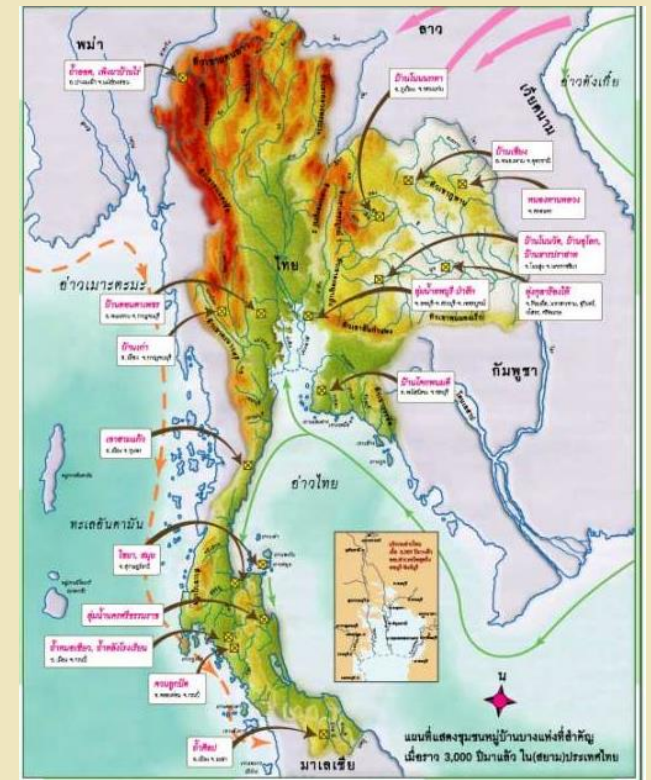
การแสดงพื้นเมืองของไทยแบ่งออกเป็น 4 ภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคอีสาน แต่ละภาคจะมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ แตกต่างกันไปทั้งรูปแบบของเพลงพื้นเมือง และการแสดงพื้นเมือง สิ่งเหล่านี้เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยทางภูมิศาสตร์

มีอิทธิพลต่อการสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละภาค

เนื่องจากในสมัยอดีตการคมนาคมติดต่อกับ
ส่วนกลางยากลำบากในภูมิภาคที่อยู่ห่างไกล
จึงมักจะรับวัฒนธรรมจากประเทศใกล้เคียง
เข้ามาในสังคมนั้น

2. ขนบธรรมเนียมประเพณี

คำว่า "ประเพณี" มาจากศัพท์บาลีสันสกฤตว่า "ปเวณี ; ประเวริ"
ได้แก่ ขนบธรรมเนียมหรือแบบแผน คนเราไม่ว่าชาติไหน ภาษาใด
ย่อมต้องมีประเพณีเป็นของตนเอง ในเรื่องประเพณีของประชาชน
ทุกภูมิภาค ส่วนมากจะมีขึ้นใน
ลักษณะที่คล้ายคลึงกันบ้างและ
แตกต่างกันบ้างในบางประเพณี

3. ศาสนา

เป็นสิ่งสำคัญมากสิ่งหนึ่ง ที่ทำให้เกิดการแสดง
พื้นเมืองแตกต่างกันออกไปในแต่ละท้องถิ่นหรือ
ในแต่ละภูมิภาค สำหรับประเทศไทยการนับถือ
ศาสนาที่มีหลายศาสนาขึ้นอยู่กับความศรัทธาของ

แต่ละท้องถิ่นการนับถือศาสนานั้นมักมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเพณี
ความเชื่ออันเป็นผลให้เกิดการแสดงพื้นเมืองแตกต่างกันไป

4. ความเชื่อ

เป็นเรื่องที่มีความผูกพันในวิถีชีวิตของคนไทยมานาน
ความเชื่อมีผลทำให้เกิดรูปแบบของประเพณีต่าง ๆ อันเป็นผล
ต่อการแสดงพื้นเมืองอย่างยิ่ง
ในแต่ละท้องถิ่น โดยแต่ละท้องถิ่น
ก็จะแตกต่างกันออกไป

ภาพ บายศรี จากเว็บ <https://mgronline.com/travel/detail/9620000024899>

สืบค้นเมื่อวันที่ 25/11/62

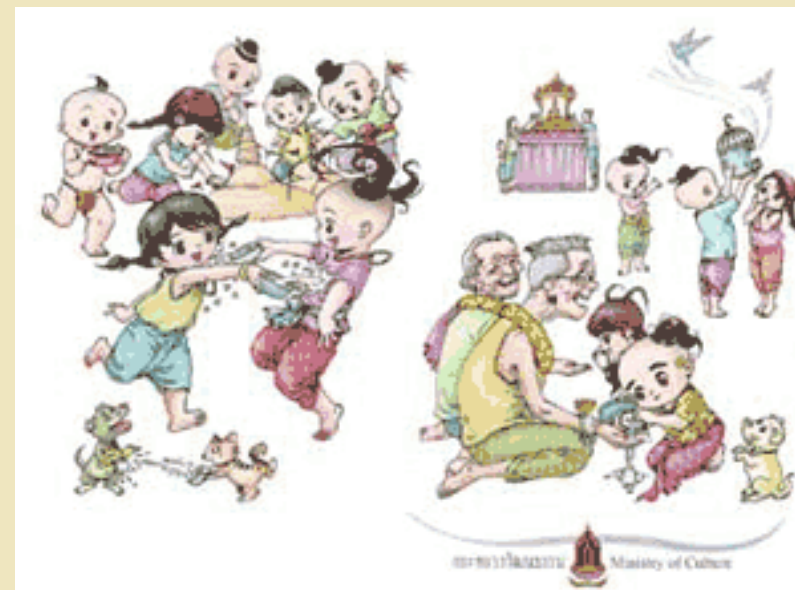
5. ค่านิยม

เป็นสิ่งสำคัญขั้นมูลฐานถึงพฤติกรรมบุคคล เพราะพฤติกรรมหรือ
การแสดงออกต่าง ๆ ของบุคคล ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะค่านิยม
ที่ผู้นั้นมีอยู่ ค่านิยมที่เรามักพบในแต่ละท้องถิ่นแต่ละภาค

เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับการทำบุญ

ค่านิยมเกี่ยวกับความสนุกสนาน

ค่านิยมเกี่ยวกับเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น

6. การประกอบอาชีพ

ท้องถิ่นที่ต่างกัน มีการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน
ไปตามลักษณะของท้องถิ่นนั้น การแสดงพื้นเมืองจะมีความเป็น
เอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่นนั้น ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึง
วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่
การประกอบอาชีพ

ภาพ การประกอบอาชีพ จากเว็บ <https://www.kasetorganic.com/thairice-chaina.html>

สืบค้นเมื่อวันที่ 25/11/62

7. วัฒนธรรมต่างชาติ

เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้แต่ละภาครับอิทธิพล
ของการแสดงจากประเทศเพื่อนบ้าน

กิจกรรม

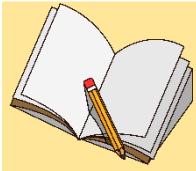

ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็น

ในหัวข้อ ฉันชอบการแสดงของภาค..... เพราะอะไร

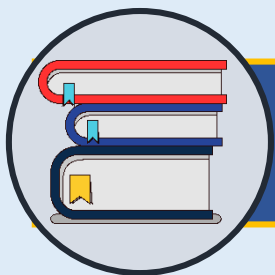
ลงในสมุดแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง 4 ภาค

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบความรู้ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง 4 ภาค

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

